

Program

III Zjazd Komisji Historii Starożytnej PTH z Ogólnopolską Konferencją Naukową pn. „Przestrzenie antyku”

Wydział Historii
Uniwersytetu w Białymstoku
Plac Niezależnego Zrzeszenia Studentów 1
15-403 Białystok

Dzień I (17.09.2025 r.)
Aula Wydziału Historii UwB – sala 94

12:30-13:00 **Oficjalne rozpoczęcie Zjazdu**

13:00-14:30 **Sesja główna**

prof. dr hab. Marek Węcowski, Uniwersytet Warszawski
Świat Odyseusza, albo początki myśli europejskiej (online)

prof. dr hab. Krzysztof Nawotka, Uniwersytet Wrocławski
Wielkie wyrocznie czasów hellenistycznych i rzymskich: instytucje lokalne, oddziaływanie globalne?

14:30-15:30 **Przerwa obiadowa**

15:30-17:00 **Sesja główna**

prof. dr hab. Agata Kluczek, Uniwersytet Śląski w Katowicach
Założyciele miast w przestrzeni „gdzie nic nie jest wiarygodne ani jasne”

prof. dr hab. Danuta Musiał, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu,
Czy istniała religia Cesarstwa Rzymskiego?

prof. dr hab. Anna Tarwacka, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie
Przestrzeń prywatna i publiczna pod kontrolą cenzorów

17:00-17:30 **Zebranie członków KHS PTH**

19:00 **Kolacja**

26th Melammu Workshop - online

Organizers: Krzysztof Ulanowski (University of Gdańsk) and Tomasz Mojsik (University of Białystok)

The Melammu Project, University of Białystok, University of Gdańsk

Magic and Sorcery in Antiquity: People, Rituals, and Interpretations

- istnieje możliwość udziału biernego w sesjach online po napisaniu pod adres
j.sikorska@uwb.edu.pl -

8:50-9:00 The official start of the workshop

1st Session (9:00-10:40)

9:00-9:25 Krzysztof Ulanowski, University of Gdańsk
Between Divinatory and Magical Practices in Mesopotamia.

9:25-9:50 Netanel Anor, University Hamburg
On the Role of Human Agents in the Ritual of Extispicy.

9:50-10:15 Samuel Ramapuram, Goethe University
Maqlu.

10:15-10:40 Ana Satiro, Universidade NOVA de Lisboa
(I)legitimate Magic Practices in Ancient Mesopotamia: the Scope of Action of the Āšipu and the Kaššāptu (1st Millennium BCE).

10:40-11:00 **Break**

2nd Session (11:00-12:40)

11:00-11:25 Sebastian Fink, Innsbruck University
The Wise Woman against the Evil Sorcerer: A Magical Contest in the Aratta Cycle.

11:25-11:50 Aleksandra Kubiak-Schneider, University of Wrocław
Divination Practices in Parthian Hatra.

11:50-12:15 Merial Figiel, University of Warsaw
Women and Sorcery in Homer's Odyssey.

12:15-12:40 Kateryna Baulina, Taras Shevchenko National University of Kyiv
Shadows at the Throne: Magical Interpretations of the Influence of Alexander the Great's Entourage.

Dzień II (18.09.2025 r.)

10:00-14:00 Sesje plenarne w panelach dyskusyjnych

Sesja I (10:00-14:00) - sala 108A

Historia starożytnej Grecji

moderator: prof. dr hab. Ryszard Kulesza, Uniwersytet Warszawski

prof. dr hab. Bogdan Burliga, Uniwersytet Gdański

Jak to z Minosem było? Herodot, Tukidydes i tak zwana „racjonalizacja” mitu

dr Jakub Kuciak, Uniwersytet Jagielloński

Znaczenie i funkcja terminów basileus i tyrannos w logos Dejokesa i tzw. Debacie ustrojowej

prof. dr hab. Lucyna Kostuch, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

Czy miejsce gdzie toczyła się walka ma znaczenie? Pole bitwy jako przedmiot zainteresowania greckich historyków okresu klasycznego

Przerwa kawowa

prof. dr hab. Adam Łukaszewicz, Uniwersytet Warszawski

Arystoteles, ludzie i inne zwierzęta

dr Wojciech Duszyński, Uniwersytet Jagielloński

Konsumpcja alkoholu przez greckich żołnierzy i problemy z nią związane

dr Andrzej Dudziński, Uniwersytet Jagielloński

Podział i struktura narracji w Bibliotece historycznej Diodora Sycylijskiego

Przerwa kawowa

prof. dr hab. Aleksander Wolicki, Uniwersytet Warszawski

Peloponez i Peloponezyjczycy. Propaganda i rzeczywistość

prof. dr hab. Małgorzata Pawlak, Uniwersytet Wrocławski

Grecy i tubylcy - przestrzeń miejska w południowoitalskim uniwersum

Dyskusja

Sesja II (10:00-14:00) – sala 46
Historia Cesarstwa Rzymskiego
moderator: dr hab. Krzysztof Królczyk, prof. UAM,
Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu

dr Karol Kłodziński, Uniwersytet Gdański
Capitolia w Musti i Chi Maius w Afryce Prokonsularnej. Nowe interpretacje

dr hab. Jerzy Ciecieląg, prof. UKEN, Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie
Sefforis, perla Galilei i jej kariera od Machabeusza do wielkiego trzęsienia ziemi

prof. dr hab. Danuta Okoń, Uniwersytet Szczeciński
Senatorscy Nonii w przestrzeni miejskiej Brixii (II- I. poł. III w. n.e.)

Przerwa kawowa

dr Daria Janiszewska-Sieńko, Uniwersytet Zielonogórski
Sewerowie i armia - obrazy, hasła i idee

dr hab. Krystyna Stebnicka, prof. UW, Uniwersytet Warszawski
Bagno wyobrażone - przekaz Herodiana o bitwie cesarza Maximinusa Traka w Germanii

Przerwa kawowa

dr hab. Katarzyna Balbuza, prof. UAM, dr Milena Teska, dr Paulina Suchowska-Ducke,
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
Skarb denarów rzymskich z Kujaw - identyfikacja i interpretacja historyczna

dr hab. Katarzyna Maksymiuk, prof. UwS, Uniwersytet w Siedlcach
Ustalenia terytorialne, których nie było. Rozważania na temat traktatu pokojowego 244 r.

Dyskusja

Sesja III (9:00-14:00) – sala 48
Historia Bizancjum
moderatorzy: dr hab. Kiril Marinow, prof. UŁ oraz dr hab. Teresa Wolińska, prof. UŁ,
Uniwersytet Łódzki

dr hab. Anna Kotłowska, prof. UAM, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
Kosmasa obraz Taprobane. Z problematyki źródeł bizantyńskiej wiedzy o Ceylonie

prof. dr hab. Adam Łajtar, Uniwersytet Warszawski
Chrześcijańska Nubia w oczach mieszkańców łacińskiej Europy

dr hab. Kiril Marinow, prof. UŁ, Uniwersytet Łódzki
„Do samego Hemosu i twierdz w jego wnętrzu”: wizerunek masywu górskiego w „Historii współczesnej” Jerzego Akropolitesa.

Przerwa kawowa

dr hab. Teresa Wolińska, prof. UŁ, Uniwersytet Łódzki
Pustynia jako przestrzeń rzeczywista i wyobrażona w literaturze wczesnobizantyńskiej. Wybrane przykłady.

dr hab. Zdzisław Pentek, prof. UAM, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu,
Obraz świata bizantyńskiego w relacjach łacińskich świadków I wyprawy krzyżowej

Dyskusja

Sesja IV (9:00-14:00) – sala 47

Historia chrześcijaństwa doby Konstantyna

moderator: dr hab. Ireneusz Milewski, prof. UG, Uniwersytet Gdański

dr hab. Dariusz Spychała prof. UKW, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy
Biskupi i wspólnoty homejskie w Hiszpanii od zaistnienia tego odłamu doktrynalnego do początku V wieku. Zarys problemu (online)

prof. dr hab. Sławomir Bralewski, Uniwersytet Łódzki
Sobór w Nicei w relacji Sokratesa z Konstantynopola

dr Andrzej Hołasek, Uniwersytet Łódzki
Rozwój organizacji i dyscypliny kościelnej a prawodawstwo cesarskie za panowania Konstantyna Wielkiego

dr Marta Szada, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
Spór o pamięć i podatki: obraz Konstantyna w relacji Zosimosa i jego krytyka w "Historii Kościoła" Ewagriusza Scholastyka.

dr Anna Pająkowska-Bouallegui, Uniwersytet Gdański
Cesarz Konstantyn Wielki i jego bratanek cesarz Julian Apostata - podobieństwa i różnice

prof. dr hab. Szymon Olszaniec, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
Przełom konstantyński a administracja prowincji

dr hab. Jacek Wiewiorowski, prof. UG, Uniwersytet Gdański
Ewolucja pozycji najważniejszych urzędów dworskich Konstantyna Wielkiego w świetle insygniów Notitia Dignitatum

dr Maciej Wojcieszak, Uniwersytet Gdański
Mennictwo Juliana II Apostaty wobec „chrześcijańskich” emisji monetarnych dynastii konstantyńskiej. Studium porównawcze

dr hab. Ireneusz Milewski, prof. UG, Uniwersytet Gdański
Licyniusz podstępny wąż? Kilka uwag na temat symboliki konstantyńskiego brązu SPES PVBLIC (RIC VII Constantinople 26)

Dyskusja

Sesja V (10:00-14:00) – sala 129

Historia Republiki Rzymskiej

moderator: dr hab. Hanna Appel, prof. UMK, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

dr hab. Piotr Berdowski, prof. UR, Uniwersytet Rzeszowski

De rure in urbe. Kilka uwag o ambiwalencji idealizacji wsi w Rzymie

dr hab. Hanna Appel, prof. UMK, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Tęsknota za forum Romanum? Cyceron na prowincji

dr hab. Ireneusz Łuć, prof. UMCS, Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej

Officium Tribunorum – struktura i charakterystyka funkcjonowania

dr hab. Miron Wolny, prof. UWM, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

W blasku i w cieniu herosów. Homeryckie paralele w narracjach literackich dotyczących wędrówki Hannibala

Dyskusja

Sesja VI (10:00-14:00) – sala 121

Prawo rzymskie

moderatorzy: prof. dr hab. Piotr Niczyporuk, Uniwersytet w Białymstoku, prof. dr hab. Maria Zabłocka, Uniwersytet Warszawski oraz prof. dr hab. Jan Zabłocki

prof. dr hab. Bronisław Sitek, Uniwersytet SWPS

Wpływ leges tabellariae na kształtowanie się zasad tajności głosowania w nowożytnych i współczesnych systemach wyborczych

dr hab. Renata Świrgoń-Skok, prof. UR, Uniwersytet Rzeszowski

Rola agrimensores w ustalaniu granic nieruchomości gruntowych

dr hab. Steffen Huber prof. UJ, Uniwersytet Jagielloński

Polibiuszowska teoria ustrojów politycznych jako paradygmat dyskursu o Rzeczypospolitej. Andrzej Frycz Modrzewski, "Anonymus Ingolstadtensis", Aaron Aleksander Olizarowski.

dr Dobromiła Nowicka, Uniwersytet Wrocławski

Przestrzenie dopuszczalnej a nieakceptowanej krytyki w kontekście rzymskiej iniurii (online)

dr Wojciech J. Kosior, Uniwersytet Rzeszowski

Prokurator czy Prefekt - uwagi o zarządzaniu rzymskimi prowincjami na marginesie tytułu Poncjusza Pilat

dr Łukasz Majewski, Uniwersytet SWPS

Zniewagi krwi wymagające. Od pojedynku sądowego do pojedynku w sprawie honorowej

dr Piotr Kołodko, Uniwersytet w Białymstoku

Blaski i cienie piastowania kwestury prowincjonalnej.

prof. dr hab. Piotr Niczyporuk, Uniwersytet w Białymstoku

Antyk w obrazie. Rozważania o jurystach „piszących” Corpus Iuris Civilis na przykładzie „Justynian w Radzie” Jean-Joseph Benjamin-Constant.

14:00-15:00 **Przerwa obiadowa**

15:00-18:00 **Sesje plenarne w panelach dyskusyjnych**

Sesja VII (15:00-18:00) – sala 102

Miasto w starożytności

moderator: prof. dr hab. Andrzej Łoś, Uniwersytet Wrocławski

prof. dr hab. Andrzej Łoś, Uniwersytet Wrocławski

*Ludność italskich civitates w okresie wczesnego cesarstwa (miasta i ich terytoria wiwjskie)
źródła i metody*

dr Wojciech Pietruszka, Uniwersytet Wrocławski

Kolegia w Italii – gospodarcze centra miast i Imperium Romanum

dr Maciej Piegoń, Uniwersytet Jagielloński

*Od forum i conciliabulum do kolonii i municipium. Ewolucja struktur osadniczych na ager
Gallicus w III – I w.p.n.e. Casus Fanum Fortunae*

dr Paulina Komar, Uniwersytet Warszawski

Wyjątek potwierdzający regułę? Konsumpcja w Wiecznym Mieście na tle pozostałej części Italii

dr Joanna Porucznik, Uniwersytet Opolski

Wpływ elity miejskiej na zwyczaj epigraficzny Knidos w okresie rzymskim

prof. dr hab. Artur Błażejowski, Uniwersytet Wrocławski

tytuł wystąpienia wkrótce

Dyskusja

Sesja VIII (15:00-18:00) - sala 108A

Historia starożytnej Grecji

moderator: prof. dr hab. Ryszard Kulesza, Uniwersytet Warszawski

prof. dr hab. Nicholas Sekunda, Uniwersytet Gdański

Kilka uwag na temat macedońskiego szyku bojowego pod Pydną

dr hab. Tomasz Mojsik, prof. UwB, Uniwersytet w Białymstoku

Mitografia i historiografia w epoce hellenistycznej: związki nieoczywiste

mgr Klaudia Oczachowska, Uniwersytet Warmińsko Mazurski w Olsztynie

*Przestrzeń a władza według Aleksandra Wielkiego - czyli tworzenie wizerunku panującego
a unifikacja tradycji lokalnych*

Przerwa kawowa

prof. dr hab. Marcin Pawlak, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Kiedy powstała prowincja Achaja?

prof. dr hab. Andrzej Wypustek, Uniwersytet Wrocławski

Rzymskie konteksty greckiej homoerotyki – wybrane świadectwa

prof. dr hab. Adam Paluchowski, Uniwersytet Wrocławski

Homo vulnerabilis jako fundament hierarchii społecznej w starożytności grecko-rzymskiej

Dyskusja

Sesja IX (15:00-18:00) – sala 46

Historia Cesarstwa Rzymskiego

moderator: dr hab. Katarzyna Balbuza, prof. UAM,
Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu

prof. dr hab. Dariusz Słapek, Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej
Przestrzeń amfiteatru - mikrokosmos rzymskiego imperium?

dr hab. Anna Tatarkiewicz, prof. UAM, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
Przestrzeń i czas. Kult Izdy w Ostii antycznej

dr hab. Przemysław Wojciechowski, prof. UMK, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu,
Loca sepulturae: cmentarze i grobowce korporacyjne w przestrzeni publicznej rzymskich miast

Przerwa kawowa

mgr Anita Smyk, Uniwersytet w Siedlcach,
Dziecko w przestrzeni ikonograficznej Wenus Victrix

dr Zofia Kaczmarek, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
Upodmiotowieni przez ubiór: przestrzeń transgresji i nienormatywne praktyki odzieżowe w antycznym Rzymie

dr hab. Robert Suski, prof. UwB, Uniwersytet w Białymstoku
Wyprawa Odainata na Ktezyfont w świetle narracji zawartej w Historia Augusta

Dyskusja

Sesja X (15:00-18:00) – sala 48

Historia Bizancjum

moderatorzy: dr hab. Kirył Marinow, prof. UŁ oraz dr hab. Teresa Wolińska, prof. UŁ,
Uniwersytet Łódzki

prof. dr hab. Piotr Kochanek, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II
Geneza i struktura schematów arki Noego na wybranych, średniowiecznych mozaikach bizantyńskich

dr Kamil Biały, Uniwersytet Szczeciński
Prowincje bizantyńskie jako miejsca pamięci kulturowej w De thematibus Konstantyna VII Porfirogenety

dr hab. Aleksander Paroń, prof. IAE PAN, Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk – Oddział we Wrocławiu
Przestrzeń geopolityczna w "O zarządzaniu cesarstwem" Konstantyna VII Porfirogenety

Dyskusja

Sesja XI (15:00-18:00) – sala 47

Religia i władza w starożytnym Rzymie

moderator: dr hab. Andrzej Gillmeister, prof. UZ, Uniwersytet Zielonogórski

mgr Joanna Marciniszyn, Uniwersytet Zielonogórski

Najmniej ważne z amplissima collegia? Badania prozopograficzne nad składem kolegium Septemviri epulones a jego obraz w historiografii

dr Krzysztof Mogielnicki, Uniwersytet Zielonogórski

Ziola (verbenae) jako ofiara w religii rzymskiej

dr hab. Elżbieta Loska, prof. UKSW, Uniwersytet Kardynała Stanisława Wyszyńskiego w Warszawie

Prawodawstwo w kwestiach sakralnych w Republice

Przerwa kawowa

dr hab. Paweł Sawiński, prof. UAM, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Sacerdos cooptatus in omnia conlegia... Stanowiska kapłańskie w cursus honorum planowanych sukcesorów w okresie rządów dynastii julijsko-klaudyjskiej (online)

dr Sławomir Poloczek, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Klasyczny kontekst Pawłowej proklamacji zmartwychwstania na ateńskim Areopagau (Dz 17,16-34): uwagi źródłoznawcze

dr hab. Andrzej Gillmeister, prof. UZ, Uniwersytet Zielonogórski

Epulones Iovi Optimi Maximi, czyli kilka uwag o kapłanach i ofierze w religii rzymskiej

Dyskusja

18:00 **Zwiedzanie Muzeum Uniwersyteckiego Centrum Przyrodniczego im. prof. A. Myrchy**

Dzień III (19.09.2025 r.)

8:00-11:30 **Sesje plenarne w panelach dyskusyjnych**

Sesja I (9:00-11:30) – sala 102

Partia i Persja

moderator: dr hab. Katarzyna Maksymiuk, prof. UwS, Uniwersytet w Siedlcach

prof. dr hab. Mariusz Mielczarek, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
Numizmatyka achemenidzka jako niedocenione źródło badań nad uzbrojeniem.

dr Michał Podrazik, Uniwersytet Rzeszowski
Przestrzeń i teren w achemenidzkich działaniach militarnych. Studium zagadnienia na wybranych przykładach

dr Tomasz Sińczak
Egypt in the rear of the Roman-Sassanid front in the 3rd and 4th centuries – political and cultural aspects.

dr hab. Katarzyna Maksymiuk, prof. UwS, Uniwersytet w Siedlcach
Kilka uwag na temat wyjątkowej monety Szapura I

Dyskusja

Sesja II (9:00-11:30) – sala 108A

Historia Cesarstwa Rzymskiego

moderator: dr hab. Przemysław Piwowarczyk, prof. UŚ, Uniwersytet Śląski w Katowicach

dr Anastazja Baukova, Uniwersytet we Lwowie
Przestrzeń bez miejsca: geograficzne „przywłaszczenie” mitów greckich w mennictwie miast rzymskiej prowincji w okresie Sewerów

dr Małgorzata Cieśluk, Uniwersytet Szczeciński
Geografia i tożsamość na mapach wyobrażonych antycznych powieści greckich. Przypadek Ksenofonta z Efezu i Achilleusa Tatiosa

dr hab. Przemysław Piwowarczyk, prof. UŚ, Uniwersytet Śląski w Katowicach
Chryścianizacja Egiptu przed Konstantynem. Nowe źródła i nowe perspektywy

mgr Patryk Grancow, Uniwersytet Łódzki
Miejsca pozyskiwania owoców morza w świecie antycznym w świetle wybranych źródeł literackich

dr Piotr Jagła
Chronologia działalności Jezusa w Jerozolimie i jej okolicach – próba analizy zagadnienia

Dyskusja

Sesja III (8:00-11:30) – sala 94

Historiografia i geografia antyczna

moderator: dr Adrian Szopa, Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

dr Arkadiusz Urbaniec, Uniwersytet Komisji Edukacji w Krakowie

Przestrzeń ograniczona: podstawy prawne więzienia w klasztorach opozycji religijnej w czasach justyniańskich

dr hab. Paweł Filipczak, Uniwersytet Łódzki

Geografia Syrii w Kronice Jana Malalasa

mgr Aneta Bąk, Uniwersytet Komisji Edukacji w Krakowie

Listy a przestrzeń geograficzna późnoantycznych epistolografów na przykładzie Sydoniusza Apollinarisa i Ennodiusza z Pawii

dr Adrian Szopa, Uniwersytet Komisji Edukacji w Krakowie

Przestrzeń interpretacyjna, czyli kilka uwag na temat Epitome z dzieł Teodora Anagnostesa

Przerwa kawowa

prof. dr hab. Rafał Kosiński, Uniwersytet w Białymstoku

Kronika Jerzego Mnicha. Między historyczną a teologiczną wizją przeszłości.

dr Andrzej Kompa, Uniwersytet Łódzki,

Jan Malalas i Jan Lidyjczyk – dwie specyficzne koncepcje historiograficzne jako przejaw rzymskiej tożsamości

prof. dr hab. Jan Żelazny, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II

Synody Kościoła Persji - uczestnicy, uchwały, reprezentatywność. Zarys problematyki.

dr Michał Faszczka, Uniwersytet Śląski w Katowicach

Czy w badaniu antycznej wojskowości istnieje alternatywa wobec Sachkritik?

Dyskusja

11:30

Zamknięcie konferencji

Wyjazd w okolice Białegostoku dla chętnych